

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 482/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **IDEAMIX, s.r.o.**, Prešovská 43, Bratislava, IČO 46 147 021, zastúpenej Advokátska kancelária Kohútová Bérešová, spol. s r. o. v skratke AKKB, spol. s r. o., Štefánikova 18, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 16Cn/3/2024 (predtým 13C/7/2020) takto

r o z h o d o l :

- Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 16Cn/3/2024 (predtým 13C/7/2020) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Krajskému súdu v Bratislave **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 16Cn/3/2024 (predtým 13C/7/2020) konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré je Krajský súd v Bratislave **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Krajský súd v Bratislave je **povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom krajského súdu v konaní sp. zn. 16Cn/3/2024 (predtým 13C/7/2020). Žiada prikázať krajskému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznať jej finančné zadosťučinenie 2 750 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 482/2024-13 z 19. septembra 2024 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť v celom rozsahu na ďalšie konanie.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že v napadnutom konaní vedenom pred krajským súdom o určenie nekalej obchodnej praktiky (konanie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach), v ktorom je v procesnej pozícii žalovanej 2, dochádza k zbytočným prieťahom. Žaloba bola súdu doručená 21. decembra 2020 a vo veci samej nebolo dosiaľ rozhodnuté. Sťažovateľka vytkla, že konajúci súd reagoval na doručení žalobu až po vyše 2 rokoch a 2 mesiacoch a pochybil tým, že jej nezaslal žalobu s prílohami, čím spôsobil ďalšie prieťahy v konaní. Po doručení žaloby na základe žiadosti sťažovateľky a jej vyjadrení k žalobe krajský súd vykonal ďalší úkon (upovedomenie o postúpení veci) až po vyše 10 mesiacoch. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) po nesúhlase Mestského súdu Bratislava IV s postúpením veci uznesením z 25. apríla 2024 rozhodol, že na prejednanie sporu je príslušný krajský súd. Aj po uvedenom rozhodnutí najvyššieho súdu je krajský súd nečinný.

4. Sťažovateľka tvrdí, že počas konania aktívne spolupracovala so súdom a dodržiavala všetky procesné povinnosti. Pokiaľ ide o zložitosť veci, abstraktná kontrola v spotrebiteľských veciach nie je podľa nej právne jednoduchá, avšak právna zložitosť sporu nezbujuje súd zodpovednosti za prieťahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nedokonalým poznaním obsahu samotnej podstaty veci, odbornou nepripravenosťou na pojednávanie či nariadovaním dokazovania bez náležitého zistenia procesne významných skutočností pre toto dokazovanie.

III.

Vyjadrenie krajského súdu

5. Krajský súd vo svojom vyjadrení popísal priebeh napadnutého konania, pričom sa nevyjadril k svojmu postupu do predloženia veci 14. júna 2024 na základe rozhodnutia najvyššieho súdu v spore o príslušnosť. Pokiaľ ide o jeho postup od predmetného dátumu, uvádza, že vo veci nebolo rozhodnuté z dôvodu povinnosti príslušného senátu prednostne prejednať a rozhodnúť veci, ktoré napadli pred 14. júnom 2024 (k 31. máju 2024 to bolo 133 vecí a z toho 47 vecí starších ako 1 rok), a rovnako veci, na ktorých rozhodnutie je stanovená zákonná lehota.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej

len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

7. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

9. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, sama sťažovateľka uvádza, že abstraktná kontrola v spotrebiteľských veciach nie je vec právne jednoduchá. Ústavný súd však pripomína (osobitne s poukazom na postup krajského súdu v napadnutom konaní), že ani právne či skutkovo sebanáročnejší prípad nesmie trvať v právnom štáte dlhú dobu (m. m. I. ÚS 688/2014, I. ÚS 434/2021). Prípadnou právnou zložitou veci tak nemožno ospravedlniť nedostatky zistené v postupe krajského súdu uvedené ďalej. Po skutkovej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

10. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietahom.

11. Napokon ústavný súd hodnotil postup krajského súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v doterajšom priebehu napadnutého konania. Po doručení žaloby 21. decembra 2020 bol krajský súd nečinný vyše 2 roky a 2 mesiace, keď až 9. marca 2023 uznesením vyzval žalovaných na vyjadrenie k žalobe. Zároveň konal nesústredene, keď najprv nezaslal žalovaným spolu s predmetným uznesením aj žalobu s prílohami, čo napravil až na žiadosť žalovaného 1. Po vyjadrení žalovaných k žalobe v apríli 2023 krajský súd uznesením z 2. mája 2023 vyzval žalobcu na vyjadrenie k uvedeným vyjadreniam žalovaných. Uznesenie bolo žalobcovi doručené 18. mája 2023 a po uplynutí lehoty na vyjadrenie súd vykonal ďalší úkon (upovedomenie o postúpení veci z 12. marca 2024) až po vyše 9 mesiacoch. Po uznesení najvyššieho súdu z 25. apríla 2024 v spore o príslušnosť, ktorým bolo rozhodnuté, že na prejednanie veci je príslušný krajský súd, a vrátení veci krajskému súdu 14. júna 2024 krajský súd, okrem doručenia predmetného uznesenia najvyššieho súdu stranám, nevykonal vo veci žiadny úkon.

12. Nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou (dohovorom) zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (m. m. I. ÚS 688/2014).

13. Pokiaľ krajský súd uvádza, že od predloženia veci 14. júna 2024 v nej nebolo rozhodnuté z dôvodu povinnosti príslušného senátu prednostne prejednať a rozhodnúť veci napadnuté skôr ako 14. júna 2024 (s tým, že k 31. máju 2024 to bolo 133 vecí, z toho 47 starších ako 1 rok), takáto argumentácia je nedôvodná vzhľadom na skutočnosť, že predmetná vec napadla krajskému súdu už 21. decembra 2020, konanie trvá už takmer 4 roky, pričom postup krajského súdu v ňom sa vyznačuje obdobia nečinnosti a nesústredenou činnosťou.

14. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov, pretože predmetná vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená.

16. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

17. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 2 750 eur, čo odôvodnila porušením jej základných práv, celkovou dĺžkou napadnutého konania, nečinnosťou a neefektívnym postupom súdu, pocitom právnej neistoty, nespravodlivosti a pre ňu značným významom výsledku napadnutého konania.

18. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

19. Pri určení primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

20. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného krajským súdom, ako aj na jeho už uvedenú neodôvodnenú nečinnosť a nesústredenú činnosť, berúc do úvahy predmet konania na krajskom súde a správanie sťažovateľky, ústavný súd považoval priznanie 1 500 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadostučinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadostučinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľky nevyhovel.

V.
Trovy konania

21. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

22. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľke náhradu trov konania 856,75 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 343,25 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 13,73 eur. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právna zástupkyňa sťažovateľky je platiteľkou tejto dane.

23. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu